

Stuurgroep Kennis- en innovatieprogramma Marker Wadden (KIMA)

Halfjaarrapportage voortgang KIMA zomer 2021

Datum: dinsdag 1 juni 2021
Leden Stuurgroep: Harm Duel (Deltares), Roel Posthoorn (Natuurmonumenten), Liesbeth Bakker (NIOO) en Katja Portegies (Rijkswaterstaat, vz.) .
Leden Kernteam: Annemiek Boosten (Natuurmonumenten), Sacha de Rijk (Deltares), Wiegert Dulfer (Rijkswaterstaat),
Bijlagen: geen

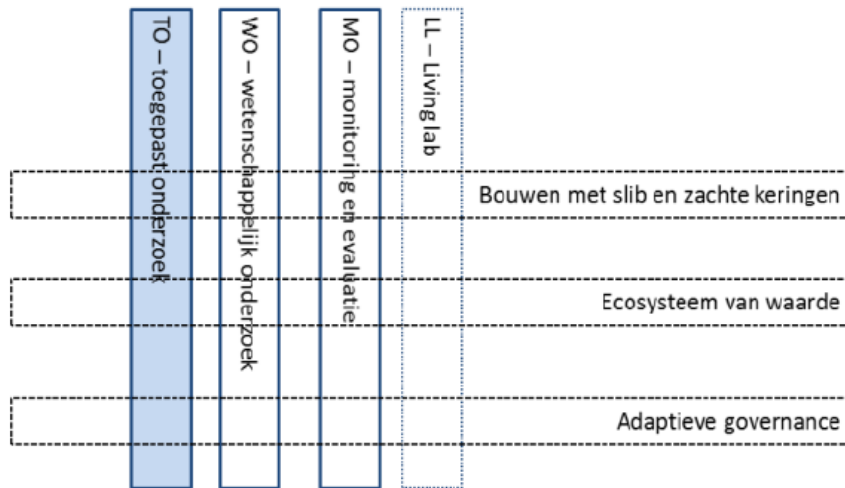
We zijn gewend twee a drie maal per jaar een Stuurgroepvergadering KIMA te organiseren, waarvan eenmaal per jaar in combinatie met het Jaarcongres. Na de aanscherping van het programma als gevolg van de Mid Term Review, gaat het voorspoedig met de uitvoering en wordt er momenteel al gewerkt aan integratie van de resultaten voor de eindrapportage. Daarom voelt op dit moment het Kernteam geen noodzaak aan een Stuurgroepvergadering KIMA. Wel voelen wij de behoefte de leden van de Stuurgroep bij te praten over de voortgang met deze halfjaarsrapportage KIMA 2021.

Mid Term Review concludeerde dat de voortgang van monitoring en onderzoek voldoende zijn voor een zinvolle beleidsevaluatie in 2022 en adviseerde enkele kleine aanvullingen in het programma. DGWB is inmiddels akkoord met de Mid Term en de aanpassingen zijn nu in uitvoering.

2021 is het laatste meetjaar en dat loopt voorspoedig, ondanks de moeilijke logistiek voor de onderzoekers naar de eilanden als gevolg van Corona.

Syntheserapport

Het kernteam is samen met de thematrekkers begonnen met de technische eindrapportage, die we in januari 2022 aan de Stuurgroep KIMA willen voorleggen. Dit wordt het synthese rapport, waarin alle resultaten bij elkaar komen en in samenhang worden geduid in het licht van de evaluatievragen en de onderzoeksvragen uit het MEP Marker Wadden. Dit vraagt synthese op vier niveau's:

1. Integratie tussen monitoring en de drie onderzoekslijnen
2. Integratie tussen de drie thema's
3. Integratie in de ruimte tussen Marker Wadden en de omgeving van het Markermeer
4. Integratie in de tijd met eerder aangelegde projecten als voorbeeld voor mogelijke ontwikkelscenario's

Integratie tussen monitoring en de drie onderzoekslijnen.

Dit jaar is ook het laatste jaar van monitoring door KIMA. Aan HKV is de opdracht gegeven ons te helpen met het straks zorgvuldig opslaan en beschikbaar houden van data. Onderzoekers van KIMA kunnen inmiddels ook beschikken over de zeer waardevolle monitoring data die de aannemer Boskalis tijdens de aanleg van de eilanden heeft verzameld. Omdat dit het laatste meetjaar van KIMA is, zal ook het onderhoud van de meetpaal Marker Wadden door KIMA aan het eind van het jaar worden beëindigd. Door verschillende partijen, met name RWS-Midden Nederland, wordt nu nagedacht over de toekomst van deze meetpaal. De programma's van Toegepast Onderzoek en Wetenschappelijk Onderzoek, vooral Natuur in Productie, werken nu met al de monitoring data en hun eigen onderzoek tot onderliggende rapportages naar het samenvattende eindrapport.

Integratie tussen de drie thema's.

Het is evident dat er een nauwe relatie is tussen het bouwen met slib en de ecologie. Het gebruikte slib en de aanlegmethode bepalen voor een groot deel de vegetatieontwikkeling. En de aanleg van de eilanden en slibvangst heeft weer effect op de slibhuishouding en waterkwaliteit rond de eilanden. Het nutriëntrijke slib bepaalt duidelijk de huidige voedselrijkdom van het systeem. Maar het thema Governance speelt ook een duidelijke rol ten opzichte van de bouw en de ontwikkelingen. Vragen

waaraan gewerkt wordt zijn onder andere in hoeverre beslissingen tijdens de aanleg, bijvoorbeeld over het peilbeheer, invloed hebben op de ecologische ontwikkelingsmogelijkheden en wat de speelruimte is bij beheerders flexibel om te gaan met onverhoopte ontwikkelingsscenario's.

Integratie tussen Marker Wadden en de omgeving.

Een belangrijke evaluatievraag is in hoeverre de aanleg van Marker Wadden bijdraagt aan ontwikkelingen in de omgeving van het Markermeer. Maar evenzo belangrijk is de vraag in hoeverre ontwikkelingen op Marker Wadden specifiek zijn voor de eilanden zelf, dan wel het gevolg zijn van ontwikkelingen in de omgeving, bijvoorbeeld langs de Houtribdijk, maar ook in de Oostvaardersplassen, of zelfs daarbuiten.

Integratie met het verleden

De monitoring en het onderzoek door KIMA loopt nog relatief kort. KIMA heeft eigenlijk alleen de pioniersfase van Marker Wadden kunnen bestuderen en daarbij was ook nog een grote invloed van de ondertussen voortgaande werkzaamheden merkbaar. Dat maakt het natuurlijk lastig om verwachtingen uit te spreken over mogelijke ontwikkelingsscenario's van de eilanden en daar beheeradviezen aan te koppelen. Gelukkig zijn er in het gebied van het IJsselmeer/Markermeer de afgelopen vijftig jaar al verschillende ingrepen toegepast, die inmiddels een langere ontwikkelingsgeschiedenis achter de rug hebben. In samenwerking met RWS-Midden Nederland zijn we nu die ingrepen aan het inventariseren en proberen we lessen te trekken voor mogelijke ontwikkelingsrichtingen van Marker Wadden in de nabije en iets verdere toekomst.

Het samenbinden van deze vier integratieniveaus levert een hecht en samenhangend inhoudelijk bouwwerk op. Inmiddels hebben we twee integratiebijeenkomsten gehad met kernteamleden, themeleiders en experts. De ecologen houden nog extra werksessies onder leiding van Liesbeth Bakker, omdat hun opgave het meest complex is. Inmiddels is van het synthese rapport al een geannoteerde inhoudsopgave met werkindeling gereed.

Beleidsvaluatie 2022

De Minister van IenW vraagt RWS-WVL in de opdrachtbrief aan KIMA, om een beleidsvaluatie van de Marker Wadden in 2022. Op basis van de antwoorden in het KIMA syntheserapport op de evaluatievragen uit het MEP Marker Wadden, kan die beleidsvaluatie in 2022 geschreven worden. Net als bij de Zandmotor zal dat voor de zomer door een extern organisatiebureau geschreven worden. Voordeel hiervan is dat het duidelijk onafhankelijk gebeurt en daardoor veel discussie over de uitkomsten vermeden kunnen worden. We keuren niet ons eigen vlees. Tweede helft van 2021 bereiden we de beleidsvaluatie met de participanten in Marker Wadden voor op basis van de evaluatievragen. Dan wordt ook de uitbesteding voorbereid.

Disseminatieplan 2022

De beleidsevaluatie is eigenlijk een vorm van disseminatie. Naast de bestuurders zijn er nog tal van andere partijen in binnen- en buitenland die gebruik zouden kunnen maken van de bevindingen van KIMA. Al deze partijen willen die informatie in een nadere vorm en op een andere manier ontvangen. Het is geen one size fits all. Sommigen lezen wetenschappelijke artikelen, of meer populaire artikelen, anderen werken met guidelines. Met KIMA willen we de kennisdisseminatie graag structureel en programmatisch aanpakken. Daarvoor moeten de potentiële geïnteresseerden geïdentificeerd worden en moet daar een plan van aanpak voor worden opgesteld, dat we in 2022 kunnen uitvoeren. In eerste instantie dachten we dat plan van aanpak uit te besteden aan deskundigen, maar inmiddels realiseren we ons dat in het KIMA team zoveel ervaring met o.a. Ecoshape is opgedaan, zowel binnenland als buitenlands, dat we dit nu zelf willen oppakken. Dat gebeurt in de tweede helft van 2021, zodat we dit plan van aanpak gelijktijdig met het syntheserapport aan de Stuurgroep kunnen voorleggen.

KIMA Jaarcongres 2021 op 1 November

Vorig jaar was ons Voorjaarscongres online. Dat was jammer, maar had als voordeel dat we een groter bereik hadden dan in eerder jaren. Dit jaar zoeken we naar een hybride uitvoering, dat de voordelen van een fysieke bijeenkomst combineert met de voordelen van online. Op dit aanstaande congres willen we de voorlopige resultaten van het syntheserapport met de deskundigen bespreken. Het ochtenddeel doen we gemeenschappelijk en in de middag gaan we uiteen voor workshops. De leden van de Stuurgroep zijn natuurlijk eregasten!